

เลขที่.....

ประโยคธรรมศึกษาชั้น[]ตรี []โท [☒]เอก ระดับ []ประถม []มัธยม []อุดม

วิชา เรียงความแก้กระทู้ธรรม

สอบในสนามหลวง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

	วิริเยน ทุกขมจเจติ.
	ความเพียรช่วยให้ก้าวผ่านความทุกข์ยากได้
	บัดนี้ จักได้อธิบายขยายเนื้อความแห่งกระทู้ธรรมสุภาสิตที่ได้ลิขิตไว้ ณ บทเบื้องต้น
	เพื่อเป็นแนวทางแห่งการศึกษาและทางแห่งการปฏิบัติ โดยสมควรแก่อัธภาพและธรรมเป็นลำดับไป
	ดำเนินความว่า วิริยะ หรือ ความเพียร เป็นหลักธรรมข้อหนึ่งในสี่ข้อของอิทธิบาทธรรม
	คือหลักธรรมที่ทำให้บุคคลทำงานประสบความสำเร็จได้ทั้งทางโลกและทางธรรม คนที่มีความเพียร
	หรือที่เราเรียกกันเป็นภาษาแบบชาวบ้านว่า คนขยัน จะเป็นคนที่ไม่ย่อท้อต่อการทำงาน งานหนักก็เอา
	งานเบาก็สู้ ไม่เบื่อไม่บ่น อดทนทำงานทำหน้าที่ คนประเภทนี้จะไม่ชอบผัดวันประกันพรุ่ง ทำงานงาน
	ที่จำต้องทำให้สำเร็จเป็นขึ้นเป็นอันเป็นวัน ๆ ไป ไม่ต้องงานให้ทับถมกันเป็นดินพอกหางหมู เมื่อเป็น
	เช่นนี้ การงานต่างๆ ของเขาย่อมสำเร็จได้ตามลำดับ อีกทั้งเขายังจะมีโอกาสที่ทำงานได้สำเร็จมากกว่า
	คนอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้น ไม่ว่าจะทำงานใด ๆ ก็แล้วแต่ ควรเร่งทำความเพียร ทำการงานนั้น ๆ ให้
	สำเร็จ แล้วจะได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก ธรรมตามนุษย์เรานี้เป็นผู้มีปัญญา ทั้งมีความสามารถที่จะ
	พิจารณาได้ว่า อยู่ที่ไหนจะได้ประโยชน์หรือเราจะสามารถหาประโยชน์ได้จากที่ไหน นอกจากนี้แล้วเรา
	ยังมีปัญญาที่จะสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ คือมีความสามารถในการประกอบกิจการงานอย่างใดอย่างหนึ่ง
	เพื่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองและสังคม เมื่อเรามีทั้งปัญญาและความสามารถเช่นนี้ คนใดที่พยายาม
	พัฒนาความสามารถถึงความสำเร็จ ส่วนคนที่ผัดวันประกันพรุ่งย่อมจะเสื่อมเสียหาย จากประโยชน์ทั้งหลาย

	สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่มาใน ขุททกนิกาย ชาดก วีสตินิบาต ว่า
	หิโยติ หิยยติ โปโส ปเรติ ปริหายติ.
	คนที่ผัดวันประกันพรุ่งย่อมจะเสื่อมเสียหาย
	อธิบายความว่า การผัดวันประกันพรุ่ง เป็นลักษณะของคนขี้เกียจ ที่ไม่มีความเพียร และคน
	ประเภทนี้ย่อมผัดวันโอ้อ้อืดอาดไปเรื่อย หาข้ออ้างหาเหตุผลมาอ้างเพื่อที่จะได้ไม่ต้องทำงาน คนเกียจ
	คร้านลักษณะนี้ ย่อมจะมีแต่ความเสื่อมเข้ามาในชีวิต งานที่ต้องทำก็ไม่ได้ทำ เมื่อมีงานใหม่เข้ามา ก็ทับ
	ถมกันไปเป็นดินพอกหางหมู ทำงานไม่ทันหรือไม่สำเร็จ ย่อมขาดความน่าเชื่อถือ และไม่เป็นที่นับหน้า
	ถือตาของคนอื่น ๆ เขาย่อมเสื่อมจากหน้าที่การงานในที่สุด อีกอย่างหนึ่ง เมื่อเขาเกียจคร้านอยู่เช่นนี้
	ทรัพย์สินที่มีอยู่เดิมก็ใช้หมดไปเรื่อย ๆ ทรัพย์สินใหม่ ๆ ก็ไม่ได้หามาเพิ่ม เมื่อใช้สอยทรัพย์สินหมดไป
	เขาย่อมถึงความเสื่อมลงตามลำดับ ดังนั้น ต้องเป็นคนขยัน ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ทำงานที่ควรทำให้แล้ว
	เสร็จโดยเร็ว อย่าปล่อยไว้ให้งานทับถมจนเกิดปัญหาในภายหลัง ไม่ว่าจะทำการใด ๆ ก็แล้วแต่ จะเป็น
	งานทางโลก เช่น การค้าขาย การประกอบธุรกิจ เพื่อหาเลี้ยงชีพ หรือจะเป็นงานทางธรรม เช่น การ
	ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ล้วนต้องการความเพียรเป็นที่ตั้งทั้งสิ้นหากบุคคลใดมีความเพียรเป็นที่ตั้ง ทำ
	กิจต่าง ๆ ของตนเองด้วยความมานะ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ กิจการนั้น ๆ ของเขาย่อมสามารถ
	บรรลุผลสำเร็จได้อย่างแน่นอน แต่หากบุคคลใดก็ตามที่ขาดความเพียร คือไม่มีความพยายามตั้งแต่
	แรกเริ่ม พอจวนเจียนเวลาแล้วจึงมาเร่งรีบทำการทำงานหรือทำกิจนั้น ๆ หรือเริ่มแรกไม่มีความเพียร
	พอจวนตัวแล้วค่อยมาคิดจะสร้างความเพียรเอาทีหลัง เช่นนี้งานของเขาย่อมไม่สามารถสำเร็จได้ หรือ
	ถึงขั้นเสียหายเลยก็ได้ เพราะความที่เขาขาดความเพียรนั่นเอง มนุษย์เราต่างจากสัตว์ดิรัจฉานตรงนี้เอง
	มนุษย์มีความพยายามสามารถสร้างบารมีได้ ควรรีบทำความเพียรในวันนี้เพื่อสร้างคุณงามความดีในวันหน้า

สมเด็จพระศาสนสุภาวชิรมาใน ขุททกนิกาย ชาดก มหานิบาต ว่า

อชเชว กิจจมาตปปี.

ควรรับทำความเพียรในวันนี้

อธิบายความว่า คนรับทำความเพียรในวันนี้ได้ชื่อว่า คนขยันๆ คือ คนที่ไม่ขี้เกียจตื่นตัว

อยู่เสมอ หมั่นประกอบกิจอยู่เนื่อง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ ก็ไม่ปล่อยให้เป็นดินพอกหาง

หมู ชำระสะสางให้เสร็จสิ้นเป็นชิ้นเป็นอันไป คนประเภทนี้ย่อมทำการงานสำเร็จได้ ทั้งงานส่วนตัวและ

งานส่วนรวม หนักเอาเบาสู้ ไม่อู้ไม่บ่น ขยันอดทน ทำงานจนสำเร็จลุล่วงได้ ถึงแม้ว่าจะมีอุปสรรคมาก

สักแค่ไหน คนขยันมีความเพียรทุกวันไม่ว่าวันนี้หรือวันไหนๆ ย่อมไม่ละทิ้งธุระของตน หมั่นทำอดทน

ทำงานนั้น ๆ จนสำเร็จเสร็จสิ้น ด้วยความขยันขันแข็งของเขานี้เอง ย่อมจะส่งผลให้เขาประสบความสำเร็จ

สำเร็จก่อนคนอื่น สำเร็จได้มากกว่าคนอื่น ประโยชน์ทั้งหลายทั้งปวงบรรดามี ย่อมสำเร็จแก่คนขยัน

นั่นเอง ดังนั้น เราท่านทั้งหลาย ในฐานะคนใช้ชีวิต ต้องดิ้นรนสู้ชีวิตเช่นเดียวกันทั้งหมด พึงฝึกตนให้

เป็นคนขยันเถิด อย่าเกียจคร้านเลย บุคคลผู้ที่เอาธุระคือไม่ทอดทิ้งการงาน ไม่ปล่อยปละละเลยงาน

ในความรับผิดชอบ ไม่ผัดวันประกันพรุ่งทิ้งงานจนกลายเป็นผู้ไม่เอาธุระต่องาน คือทำงานไม่เสร็จ ย่อม

จะทำงานนั้น ๆ ให้สำเร็จได้โดยไม่มียาก ใครก็ตามที่เอาใจใส่การงานในหน้าที่ไม่ทอดทิ้งไม่วางเฉย และ

ทำการงานนั้น ๆ ด้วยสติ ด้วยปัญญา ด้วยความขยัน รอบคอบ และเอาใจใส่อย่างดี เขาย่อมสามารถ

ทำงานนั้น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีได้ และดังคำที่ว่า งานคือเงิน เงินคืองาน คนที่ขยันหมั่นเพียรประ-

กอบกิจการงานทั้งปวงให้สำเร็จเสร็จสิ้นทันเวลาที่ควรจะเป็น ไม่ปล่อยให้งานนั้น ๆ ล่าช้า เขาย่อม

เจริญรุ่งเรืองในงานนั้น ๆ มีความละเอียดรู้พยายามทำงานประกอบกิจการอย่างตั้งใจ ด้วยการทำความ

เพียรให้แน่วแน่สม่ำเสมอมีสติไม่ประมาททำความเพียร ไม่ปล่อยเวลาให้ล่วงเลยไปโดยเปล่าประโยชน์

	สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่มานี้ สันยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า
	กเรยยะ โยคัม รุณฺณปมตฺโต.
	ผู้ไม่ประมาท ควรทำความเพียรให้แน่วแน่
	อธิบายความว่า คำว่า ไม่ประมาท หมายถึง ไม่หลงมัวเมาในกิเลสตัณหา ไม่หลงมัวเมา
	ในวัย ในลาภยศสรรเสริญ เป็นต้น มีสติสัมปชัญญะพร้อมอยู่เสมอ อย่างนี้เรียกว่า ผู้ไม่ประมาท ผู้ไม่
	ประมาทดังกล่าว พึงกระทำความเพียรอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งความเพียรในที่นี้ หมายถึงความเพียรที่เป็น
	ความเพียรชอบ หรือที่เรียกว่า สัมมปปธาน ๔ อย่าง คือ สัจจรปธาน เพียรระวังบาปไม่ให้เกิดขึ้นใน
	สันดาน ปหานปธาน เพียรกำจัดบาปออกจากจิตจากใจ ภวานาปธาน เพียรสร้างกุศลอบรมบารมี อนุ
	รักษนาปธาน เพียรรักษาคุณงามความดีให้คงอยู่ตลอดไป ผู้ที่ประกอบด้วยความเพียรทั้ง ๔ ประการ
	ดังกล่าวมาแล้วนี้ ได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่ประมาท ปราศจากความเพียรอยู่เสมอ ทำให้ชีวิตของเขาย่อมสามารถ
	ประสบกับความเจริญก้าวหน้าได้ทั้งในทางโลกและทางธรรม อีกทั้งบุคคลทั้งหลายนั้นย่อมจะยกย่อง
	สรรเสริญเขาในฐานะที่เป็นผู้ปราศจากความเพียรและไม่ประมาท ละได้เสียซึ่งตัณหาอันเป็นเหตุให้เกิด
	ทุกข์ทั้งหลายทั้งปวง ภาวะที่ใจสงบจากกิเลสตัณหา เราจะไม่ถูกกิเลสตัณหาก่อทวนให้เกิดความวุ่นวาย
	เดือดร้อน กระวนกระวาย หงุดหงิดรำคาญ คนทั้งหลายที่ประสบกับความทุกข์ยากและเดือดร้อน ดังที่
	กล่าวแล้วนั้น ย่อมเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ถูกกิเลสตัณหาภายในใจก่อกวน ทำให้เกิดอาการนั้น ๆ
	ขึ้นมา เมื่อปราศจากกิเลสตัณหาเสียแล้ว ก็ไม่มีสิ่งใดที่จะก่อกวนให้จิตใจต้องขุ่นมัวได้ ความวุ่นวาย
	เดือดร้อน ความทุกข์ทั้งหลายก็ย่อมจะไม่มี จิตใจก็ย่อมจะสงบเยือกเย็นลงได้ แต่คนที่จะกำจัดกิเลส
	ตัณหาให้หมดไปจากจิตใจได้นั้น จำเป็นต้องขยัน ไม่เกียจคร้าน ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อกำจัด
	กิเลสตัณหาออกจากจิตจากใจ เมื่อบุคคลใดหมั่นเจริญความเพียรในมรรคมืองค์แปดย่อมพ้นทุกข์ได้

